

පන්තිදැයි, පින්සැලැයි, පැන්සැලැයි තුන්දෙනාම වාතනේටි හොඳවුණේ ඇස්වල කළු පුරෝගෙන. තුන් දෙනාමට හිතානන්ත බෑ මොකද මේ කියලා. ධම්ම සරණ විහාරයේ ඉදන් කිස්බරෝ හරහා ගෙදරට එකකල්ම ආවේ කිසිම හාවක් නුවක් හැබි.

"මොහවා හර ලිව්වනම් හොඳා හේද ?" පැන්සැල පන්තිදුට කිව්වෙ ගෙදර ඇති වාතනයෙන් බහිත ගමන්.

"ඇපේ දරුවෝ ටික ගුරුතුමියව වටකරගෙන හටලා හමස්කාර කරනකොට හම් මට බලා ඉන්න බැරි තරමේ හැකිමක් ආවේ. හිතානන්ත බෑ හටමත් ඒ සතුටක්ද, දුකක් ද, ඒ දෙකම ද කියලා.." පැන්සැලත් වාතනයේ ආරක්ෂක පටිය හැලව්වේ ටිකක් පමා වේලා. පැන්ට ගෙදරට ආව බව මතක් වුණේත් ටිකක් පර්කල වේලා. පන් කෙලින්ම නාන කාමරේ පැන්තට ගියේ වචනයක්වත් කතා නොකර. ආව කළුළු බින්දු හෝඳාගෙන ඉක්මණිම සැමකට බැහැලා සැද්ද නොකරම ගියේ ලියන මේසේ දිනාවට.

"සතුටක්ද ? දුකක්ද ? ඒ දෙකමද ?" පන් ලියන්න ගත්තා. "ඇයි මේ කළුළු ?"

අවුරුදු දහයක් කිස්සේ එකම හර්තනාවාර්යවරියක මධයේ ශිල්ප හැදෑරූ සිසුවියක් සිසුවියක් සහ දෙනෙක්. ඒ හර්තනාවාර්ය තුමිය ඇතිම පාලමපත් පළඳවාගෙන වෘත්තීය තත්වයට පත්වන දුර්වියක් දැස දෙනෙක්. මේ දුකට කාරණාවක්ද ?

මේ අවුරුදු දහය තුළ අනෙකවත් හිරිහැර බාධක මැදදේ තමන්ගේ දියණියක් උපතින් ගෙන ආ කැසලොකට මප් හාවනු වස් එකම අරමුණක කොසැලී සිටි දෙමව්පියන් පිරිසක්. බටහිර පන්තට ඉංග්‍රීසි බසට හුරුවූ සමාජ පර්යාසය තමන් උපන් බිමෙන් දො හැදෑරාගත් අනුව අපගේ සමාජයට වෙනුවෙන් සිය අනගා කාලය, ධනය, ශ්‍රමය කැපකල දෙමව්පිය පිරිසක්. මේ දුකට කාරණායන්ද ?

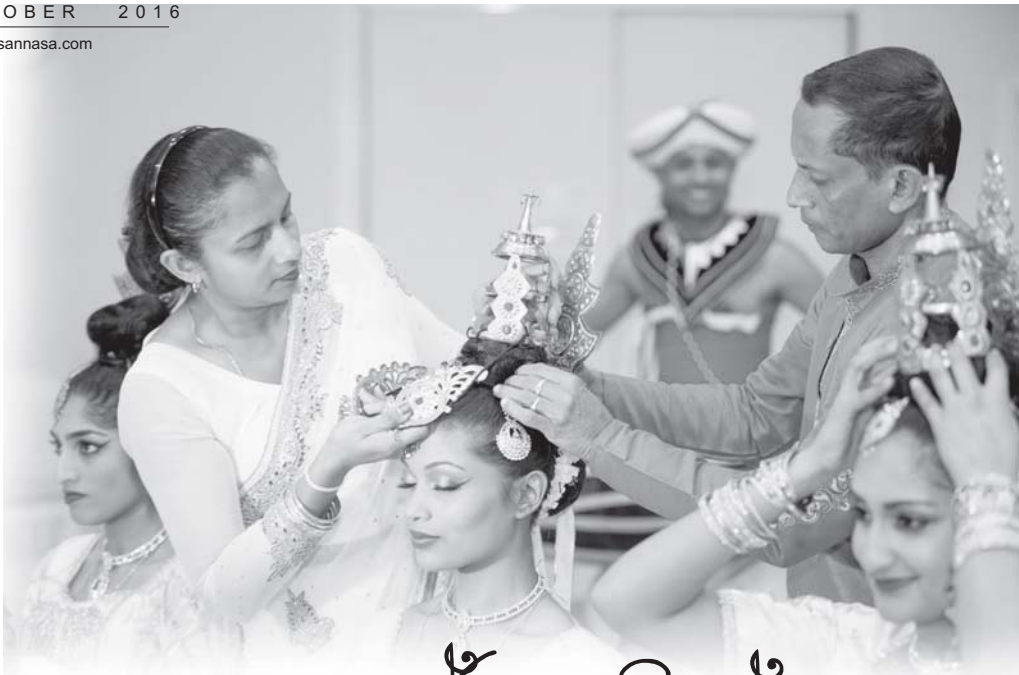
අවුරුදු දහයකටත් වඩා වැඩි කාලයක් කිස්සේ

තමන් මව් බිමේ ප්‍රභූ කළ කලාවක් හුණුරු පරිසරයක හැදෙන දරු දැරියන් වෙත දායාද කිරීමට ඇප කැප වූ ගුරු මාතාවන්. මෙහි රටාවට අනුව සිය සිසුන් සමග යෙහෙලියක සේ මවක සේ හුවාගත් සබැඳියාවන්ගෙන් තමන් වෙතත් තමන්ගේ කලාව වෙතත් ඔවුන් රඳවාගෙන ඔවුන්ගේ ගරු බුහුමන් දැකීමට තරම් වාසනාවන්තවූ හර්තනාවාර්යවරියක්. මේ දුකට කාරණායන්ද ?

මෙතරම් පොහොසත් කලාවන්ගෙන් සුසැදි සංස්කෘතියක් හිමි රටකින් සංකූලයක් වූ හුණුරු දුරු රටක විප්ලවීය විමට සිදුවීමනම් සතුටට කාරණායන් නොවේ. ඒ කලාවන්ගෙන් දැඩු විනය, සංවේදී බව වැනි යහගුණ ඇද මව් බිමේ පවා විසැකෙමින් හිබීම ද සතුටට කාරණායන් නොවේ. මෙහෙයින් බලන කල කළුලෙහි සතුටත් දුකත් මුහුට ඇති සේය.

නෙමසක් කිස්සේ පිලිවෙත් අනුගමනය කරමින් විනාශනුකුලව කැපවී සිටි දියණියක් සහ දෙනෙකුට පාඩම පත් හැබීමේ උත්සාව සැබවින්ම එහි රැස්ව සිටි සියළු දෙනාගේම ගෙන් කෙවෙහි ගෙන් කල වාරිතානුකූල උත්සවයක් විය. මෙලෙවන් හුවර විශ්ව රංගනයකදී ශිල්ප හැදෑරූ පිරිසේ සමෘද්ධි සිරවීමෙන්, ගෞරව කල්පනි පෙරේරා, හන්සනි මල්කනි කණුවල, කොසලන මුඩුපානි සමර-කෝන්, නානා විලානි විරවර්ණ, තවනා පියනානි කන්තන්තර යොවනියන් සහදෙනා හට එදින

හර්තනාවාර්ය

පායිමපත් හිය පැළඳවේ රකිනා කුලසියන හර්තනාවාර්යවරියයි. ඊට අදාල සියළුම වත් පිලිවෙත් ඉටු කරමින් මේ උත්සවය සඳහා උපදෙස් දෙමින් මෙහෙයුවේ මේ සඳහාම මව් බිමේ සිට පැමිණි වන්දුලාල් ජයමහ හර්තනාවාර්යවරියයි. ඔහු ගම්පහ බණ්ඩාරනායක මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේ වර්තමාන හර්තනාවාර්ය වරයාය.

බෝධි සරය වෙත ගෙන යන දේදේ බෙර වාදන මධ්‍යයේයි. එහිදී ගැයිය යුතු සෝනා ගායනා ද ගාථාවන්ද ගැයමින් වන්දුලාල් ජයමහ ආචාර්යවරයාගේ වතාවත් වලින් අනතුරුව සිසුවියන්ගේ වහන්තරාවන් ඉවත් කර මුලින් ම වෘත්තීයයකින් ගලක කිරී දැකීමට සැලැස්වූ අතර දෙවනුව වතුර කොරහකින් සිය මුහුණ බැලීමට සලස්වන දේ, අනතුරුව දිය පිරි මුරියක් බිම අතහැර බිඳී යාමට හැර සියළුම වස් දොස් පලවා හරින දේ. මේ වතාවත් සෑම සිසුවියකටම වෙත වෙතම ඉටු කරන දේ. ඉන් අනතුරුව ජයමහ හර්තනාවාර්යවරයාගේ කවි ගායනාවත් හා බෙර වාදනවලට අනුව පළමුව දෙමව්පියන් හා අනතුරුව සිය ආචාර්යවරිය තමවිමින් කළ හර්තනය සැවොම සංවේදී කර-වන්නක් විය. අවසාන සුපුරුදු හමස්කාරය කොට "මංගලම්" පදයට සිය පුරුම වෘත්තීය මට්ටමේ හර්තනය සංසර්ගය, දෙමව්පියන්, හර්තනාවාර්ය දෙපළ හා රැස්ව සිටි පිරිස ඉදිරියේ සිසුවියන් ඉදිරිපත් කළේ වෙහෙසයේ මව්වේදිය."

ආචාර්යවරිය මේ ප්‍රයාසය ඉදිරිපත් කරන්න විශ්ව රංගනයකදී සියලුම සිසුන් එකතු කරගෙන තිබුණා. පන් ඒ ගැනත් යමක් තමුන්ගේ ලියවිල්ලට එකතු කරන්න ගිතුවා. ඒ ප්‍රයාසය බැරව්වාට පස්සේ.

සිසිර දිසානායක

කිස්බරෝහි ධම්මසරණ විහාරස්ථානයකට පැමිණි ප්‍රජා නාච්චන්දන විවිධ හිමියන් ප්‍රධානකොට ගත් සංසර්ගයේ පිරිත් සජ්ජායනා මධ්‍යයේ විහාර කුටියේදී මේ සිසුවියන්ගේ පාලමපත් පළඳවන දේදේ දෙමව්පියනට පමණක් පෙනන පරිද්දෙනි. අනතුරුව සුදු වහන්තරාවකින් හිස් හා මුහුණු ආ-වරණය කරන දො මවුන්ට දෙමව්පියන් සමඟින්

සැප්තැම්බර් මස හතරවන දා බර්වුඩ් හි පවත්වනු විශ්ව හර්තන මේවා 16 ප්‍රයාසය බලන්න පන්, පින්, පැන් තුන් දෙනාම ගියේ හරම සතුටින්. මේ වතාවේ විශ්ව රංගනයකදී මේ ප්‍රයාසය හම් කරලා තිබුණේ "හර්තනාවාර්ය" කියැයි. පායිමපත් පළඳවනු සිසුවියන් මුල් කරවගෙන රකිනා කුලසියන

"වේදිකාවේ යම් ඉරියව්වකට පෙනී සිටින සිසුන් සහ දෙනාගේ අගේ වූ පහත් දැල්වීමෙන් සි හර්තනාවාර්යන්ගේ ප්‍රයාසය ඇරඹුනේ. මෙහිදී ද සිසුවියන්ගේ සිරස ආවරණය කර තිබූ වහන්තරා හර්තනාවාර්යවරිය විසින් ඉවත් කරමින් පෙරදී විහාරස්ථානයේ වූ උත්සවයේ දිගුවක් ලෙස මේ ප්‍රයාසය දැක්වීම අනුරූපයි. වන්දුලාල් ජයමහ හර්තනාවාර්යවරයාගේ හැඟීම් බර ගායනා මධ්‍යයේ නොසෙකුත් මුළුවත් පාමින් මද ලයේ හර්තනයකට අනුව සිසුවියන් වේදිකාවට පැමිණ දෙමව්පියන්ට ද ඉරුකුම්පට ද හමස්කාර කළේ පෙර දා පරිද්දෙනෙයි. ඉන් අනතුරුව සුජා හැටුම ඉදිරිපත් වූයේ.

මෙවර ප්‍රයාසයේ අප දුටු විශේෂත්වය වූයේ අපගේ වැඩි වයසේ සම්ප්‍රදායානුකූල හර්තන විනයයකට අග පෙළ ගස්වා තිබීමයි. පායිමපත් පළඳවීමේ මංගල්‍යයක් සමඟින් ම එයට වටපිටාව අනුරූපව සැකසී තිබිණි. මව් බිමේ සිට පැමිණි ජයමහ හර්තනාවාර්යවරයාගේ හෙළ ගම් ජන හර්තන ගායනාවල හැඟීම්බර බව, මිහිර මෙන්ම හේර වාදන ශිල්පීන්ගේ හිසුනත්වය කැරී වාදන ද මේ වෙනුවෙන් දායක කරගැනීමට දැකීම මට හේතු වන්නට ඇත.

තවමත් මුල් අවදියේ හර්තනය හදාරන කුඩා දරුවන්ට පවා සුරතල් ලෙසින් හර්තනය සඳහා වේදිකාගත කර ගැනීමට හර්තනාවාර්යවරිය සමත් වන්නේ වචනයේ පරිසරාමානවරයාගේ "ඳුගා හි" යැයි කිව හැකි හි වලින්ද උපකාර